

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL II

Nr. 281.

Brașov, Joi 22 Decembrie

1888.

Către onorații cetitori!

„Gazeta Transilvaniei” intră în anulul al 52-lea al existenței sale.

Nenumăratele dovezi de simpatie și de încredere ce le-a primit acest organ de publicitate din partea Românilor de pretutindeni cu ocaziunea aniversării a cincidecea a existenței sale sunt cea mai viută și mai puternică mărturie pentru atitudinea sa politică și națională.

Răzimat pe încrederea publicului român și condus de iubirea de patriă și de datorie ce o are către sfânta cauză a românismului, organul nostru n’a pregetat de a aduce, mai ales în cei douăzeci și doi ani din urmă, însemnate jertfe pentru a corespunde totu mai mult cerințelor timpului și trebuințelor cetitorilor săi.

Astfel de la 1 Ianuarie 1881 „Gazeta Transilvaniei” a început să apară de trei ori pe săptămână totu cu prețul de până atunci, iar de la 1 Aprilie 1884 apare în fie-care zi, erași cu același preț, căci cei 2 fl. adăugați acoperu numai cheltuielile înmultite cu portul postal.

De atunci încôce am făcut totu ce ne-a stat în putință spre a aduce îmbunătățiri atât în redactarea țiarului cât și în întocmirea sa esterioră, pentru care scop am isbitut ca țiarul să-și aibă tipografia proprie.

Nu-i vorba, multe se ceru astăzi dela un țiar, mai ales când elu este chiămat a servi cauzei unui popor atât de multu prigonit de sorte. Prin urmare nu putemu țice că am ajunsu la capătul îmbunătățirilor.

Din contră, astăzi când, ca niciodată până acuma, pozițiunea țiaristică noastră s’a agravat; când atâtea lovituri sunt îndreptate asupra ei cu vehemență așa de mare; când procese peste procese, condamnări la închisore și amende în bani o împiedecă în munca și stăruințele ei de a da pe față toate nelegiuirile, prigonitorile și asupririle și de a lupta pentru recăștigarea drepturilor poporului român; se cere dela noi să ne încordăm puterile cu îndoită energiă și să continuăm lupta cu curagiu neînfrânt, introducând nouă reforme, pentru ca „Gazeta Transilvaniei” nu numai să corăspundă mai multu chiămării sale, ci să se tacă cu putință ca principiile salutare naționale ce le propagă să pătă pătunde până și în coliba țerului.

Conduși de aceste vederi, voim să facem și cu începerea anului viitoru mai multe esențiale ameliorări în țiarul nostru.

Pe lângă programul, ce l’am observat până ađi la redactarea foii, suntemu decisi a cultiva mai multu și unele terene, căroră până acuma pote nu le-am pututu da atențiunea cuvenită.

Spre scopul acesta am avutu fericirea a concentra împrejurul nostru unu număr însemnat de bărbați cu cunoscințe speciale, cari voru colabora regulat la foia noastră, așa ca materialul celu va conține să fiă câtu mai variat, instructiv și acomodat trebuințelor poporului, nu numai pe țeremul politicu, literaru și socialu, ci ținându deopotrivă sēmă și de întresele sale din punctu de vedere alu economiei, educațiunii și higienei, alu afacerilor sale cu autoritățile cu cari vine mai desu în atingere și alu trebilor sale financiare și comerciale.

Afară de aceea căștigându-ne convingerea, că după împrejurările poporului nostru unu țiar cotidianu nu este în stare a pătunde în toate păturile sociale — parte mare din cauza prețului lui — și astfelu sciind că să sēmte trebuința de a i se face cu putință oru și cărui Român, care scie ceti, ca să fiă informat despre întresele și trebuințele lui, ne-am decisu ca dela anul nou 1889 înainte să mărimu în modu destulu de însemnatu prin adausuri numerele noastre cu data de Duminică și să le întocmim și să le redactăm astfelu, ca să întreseze pe oru și ce cetitotu și să se pătă abona și separat.

Deschidemu đer abonamentu la „Gazeta Transilvaniei”, care deși mai bogat în materialu va costa ca și până acuma 12 fl. v. a. pe anu și în deosebii pentru aceea, căroră împregiurările nu le ertă de a abona întregu țiarul, deschidemu abonamentu separatu la numerele cu data de Duminică ale „Gazetei Transilvaniei”, cari voru costa pe anu numai 2 fl. v. a.

Rugăm pe abonații noștri de până acuma, ca să stăruască pe câtu le va sta în putință în cercul domniilor lor pentru lățirea „Gazetei Transilvaniei” precum și pentru răspândirea în popor a numerelor cu data Duminică, ce se pătă abona și separat.

(Anunțulu Administrațiunii pe pagina IV.)

Redacțiunea.

Brașov, 21 Decembrie v.

„Siebenbürgisch deutsches Tageblatt” din Sibiu publică în numărul său dela 1 Ianuarie st. n. o privire asupra situației Sașilor ardeleni în anul 1888, scrisă de deputatul Iosif W. Filtsch, care merită o mai deaprobe luare aminte din parte-ne.

Înaintă de toate constată d-lu Filtsch că în afacerile poporului sășescu nici în 1888 nu s’a ivitu vr’o schimbare spre mai bine. Starea anormală creată pe calea octroării în fundulu regescu se susține și Sașii trebuie să se plângă împreună cu celelalte naționalități nemaghiare în contra continuelor violări ale modestelor drepturi de limbă garantate prin legea de naționalitate dela 1868.

Nisuițele de maghiarisare nu numai că n’au slăbitu în anul 1888, ci s’au manifestat din contră totu mai pe față. Ca dovadă citeză aici cunoscutele cuvinte pronunțate de deputatul Busbach în ședința dietei dela 22 Noembrie, apoi raportulu anualu alu reuniunii de cultură unguresc și discursulu contelui Stefan Karolyi la adunarea kulturegyletului ardelenescu în Brașov, prin cari se cere pe față maghiarisarea.

În astfelu de împrejurări, țice deputatul Filtsch, e foarte greu a se aplană divergențele dintre Sași

și Maghiari. Cu toate astea Sașii au încercat așta aplanare. Mai înteu a debutat deputatul Sibiuului Oskar de Melzl o unu discursu conciliant și prevenitor, đer d-lu Tisza nu numai că n’a vrutu să primescă mâna ce i s’a întinsu spre împăcare, ci a răspunsu chiar brusc și cu imputări. În urma așta însuși Melzl a trebuit să constate înaintea alegătorilor săi, că guvernulu n’are bunavoință de a delătura gravaminele Sașilor și că de aceea aceștia trebuie să persevereze în opozițiune.

În continuarea revistei sale schițeză pe scurtu decursulu afacerii Steinacker și atitudinea dietei, care a tolerat ca camera comercială din Pesta să jignesă libertatea cuvântului, a tolerat o pentru că era vorba de unu deputat naționalu sas și pentrucă dăscălirea lui Steinacker, secretarul camerei comerciale, era în ochii dietei o faptă „patriotică”. Apoi arată că deputatul care a fost ales în locul lui Steinacker a primitu programulu partidei naționale sășesci, đer a declarat că va observa o politică rezervată, care printr’o atitudine moderată să delătore neîncrederea ce domnesce în contra Sașilor și a fidelității loru către stat.

Devenind vacant cercul Ghimbavului a fost alesu redactorulu

Iosif W. Filtsch. Acesta n’a aflatu de bine a intra în clubulu opoziției moderate, după ce esperințele din anii trecuți au documentat destulu de lămurit, că opozițiunea moderată maghiară nu are simțeminte mai bune față cu Sașii ca celelalte partide.

În fine accentuează d-lu Filtsch atitudinea rezervată și binevoitoare a deputatilor universității sășesci în desbaterile din anul acesta și termină cu următoarea concluziune:

„Astfelu se încheia anul 1888 cum s’a început, cu aceeași puțină perspectivă că se va îmbunătăși situația Sașilor. Întraccea nu se pote nega, că în anumite cercuri sășesci s’a lățitu părerea că printr’o politică mai rezervată din partea Sașilor e posibilu a se crea raporturi mai bune către Maghiarime în genere și către guvernulu în special.

„Stimăm acestă părere și amu sprijini’o din totă inima, decă amu nutri numai câtu de puțină speranță, că ea va avé orecare succesu. Durere însă că nu putemu împărțâși acestă speranță. Cei drept Maghiarilor le-ar fi foarte binevenită o astfelu de atitudine a Sașilor și li s’ar și da mai arareori ocaziunea de a înjura asupra preținsei dușmării contra statulu ce le-o impută Sașilor. Đer cumcă prin așta Maghiarii s’ar puté vedé îndemnatu de a-o rupe cu po-

litica de maghiarisare observată până acuma și de a implini măcaru una din postulatele noastre modeste, lucrulu acesta nul pote admite nici unu om politicu nepreocupat.

„După părerea noastră numai două casuri sunt cu putință: ori că Maghiarii vinu la convingerea că politica de maghiarisare nu este în avantajulu țerii, ori că Sașii se supun de bună voie maghiarisării. Nici una, nici alta nu se pote admite pentru unu timpu ce este de prevăđutu și Sașilor nu le rămâne prin urmare, decătu de a aștepta cu pacițență și cu perseveranță sosirea primei eventualități.”

Findu-că voim și noi a ne numera între omieni politici nepreocupați, nu putem decătu să aprobăm vederile deputatului Filtsch în ceea ce privește rezultatele eventuale ale politicei rezervate și moderate sășesci. Đer cu concluziunea, ce-o trage d-lu deputat din premisele sale, mărturisim, că nu suntem în clăru și deorece atitudinea politică a Sașilor trebuie să ne întreseze și pe noi Români, amu doru ca să se lămurască până unde are să mergă pacițența și perseveranța Sașilor recomandat de d-sa?

Căci, după noi, Maghiarii nu voru ajunge nici odată să recunoscă, că politica de maghiarisare e stricăciôsă țerii, decă naționa-

Picăturile de stomachū MARIAZELLER, care lucră escelentū in contra tuturorū bōlelorū de stomachū.

Neintrecute pentru lipsa de apetitū, slăbiciunea stomachului, respirațiunea cu mirosū greu, umflare (vēnturi), răgăelă acră, colică, catarū de stomachū, acrēlă, formarea de pētră și năsipū, producerea escesivă de flegmă, gālbinare, greață și vomare, durere de capū (dēcă provine dela stomachū), cārcei la stomachū, constipațiunea sēu incuare, incārcearea stomachului cu māncărī și bēuturi, limbricē, suferințe de splină, ficatū și de haemorhoide. — Prețulū unei sticle dinpreună cu prescriereade intrebunțare 40 cr., sticla indoitū de mare 70 cr.

Espedițiā centralā prin farmacistulū Carl Brady, Kreamier (Moravia.)

Picăturile de stomachū Mariazeller nu sūntū unū remediū secretū. Pārțile conținētore sūntū arătate in prescrierea de intrebunțare, ce se află la fie-care sticla.

Veritabile se află mai in tōte farmaciile.

Avertismentū! Picăturile de stomachū Mariazeller se falsifică și se imiteză de multe ori. — Ca semnū, că sūntū veritabile, servece invēlītōrea roșā provēdūtā cu marca de protecțiune de mai susū, și afarā de acēsta pe fiecare prescriere de intrebunțare, ce se află la fiecare sticla, trebue sē fie arātātū, că acēsta s'a tipāritū in tipografiā D-lui H. Gusek in Kreamier.

Veritabile se află: Brașovū, farmacia Franz Kellemen, farmacia la „Biserica Albă“, farm. I. Goos; farm. Iul. Hornung; farmacia F. Iekelius W-we; farm. K. L. Schuster; farm. Heinrich G. Obert; farm. Ed. Kugler la „Higiea“; fa m. G. Iekelius in Hoszufalu.

Băile Tușnadū: farmacia Alex. Dobay. Cōhalmū: farm. Ed. Melas, farmacia E. Wolff, Feldiōrā: (Marienburg), farm. Wil. Schneider. Făgărașū: farm. v. Bildner, farm. Hermann. Sz. Szt. Gyōrgy; farm. Val. Beteg, farm. Barabás Fer. 13,52—42

Avisū d-lorū abonați!

Rugām pe d-nii abonați ca la reinoirea prenumerațiunei sē binevoiascā a scrie pe cuponulū mandatului postalū și numerii de pe fāșia sub care au primitū țiarulū nostru pānā acuma.

Domnii, ce se abonēzā din nou, sē binevoiascā a scrie adresa lāmuritū și sē arate și posta ultimā.

Totodatā facemū cunoscutū tuturorū D-lorū abonați, că mai avemū din anii trecuți numerī pentru complectarea colecțiunilorū „Gazetei“, precum și cāteva intregi colecțiuni, pentru cari se potū adresa la subsemnata Administrațiune in casū de trebuințā.

Administraț. „Gaz. Trans.“

ABONAMENTE

la

„GAZETA TRANSILVANIEI“

se potū face cu începerea dela 1 și 15 ale fiecārei lunī, mai ușorū prin mandate postale.

Adresele ne rugāmū a ni se trimitē esactū arātāndu-se și posta ultimā.

Prețulū abonamentului este:

Pentru Austro-Ungaria:

- pe trei lunī . . . . . 3 fl. —
„ șēse lunī . . . . . 6 fl. —
„ unū anū . . . . . 12 fl. —

Pentru România și străinătate:

- pe trei lunī . . . . . 10 franci
„ șēse lunī . . . . . 20 „
„ unū anū . . . . . 40 „

Abonamente la numerele cu data de Duminēcā ale „Gazetei Transilvaniei“

Pentru Austro-Ungaria:

- pe anū . . . . . 2 fl.
pe șēse lunī . . . . . 1 fl.
pe trei lunī . . . . . 50 cr.

Pentru România și străinătate:

- pe anū . . . . . 8 franci
pe șēse lunī . . . . . 4 „
pe trei lunī . . . . . 2 „

Abonamentele se facū mai ușorū și mai repede prin mandate postale.

Domnii, cari se vorū abona din nou, sē binevoiascā a scrie adresa lāmuritū și a arāta și posta ultimā.

Administrațiunea „Gazetei Transilvaniei“.

Mersulū trenurilor

pe liniile orientale ale căii ferate de statū r. u. valabilū din 1 Iunie 1888.

Table with multiple columns showing train routes (Budapesta-Predeal, Predeal-Budapesta, B.-Pesta-Arad-Telus, etc.) and departure times for various stations like Viena, Brașov, Sibiu, etc.

Notă: Numerii incuadrați cu linii grōse insemnēzā orele de nopte.